



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Nowe rozwiązania prawne



październik '2017



Od 1 września 2017 roku równolegle obowiązują:

- Ustawa - Prawo oświatowe (*Dz.U. z 2017 r. poz. 59, 949*)
- Ustawa - Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (*Dz.U. z 2017 r. poz. 60, 949*)
- Ustawa o systemie oświaty – w zakresie ustalonym przez art. 15 Ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe
- Karta Nauczyciela (*Dz. U. z 2017 r. poz. 1189*)



Dotychczasowe gimnazjum oraz klasy dotychczasowego gimnazjum

- W latach szkolnych **2017/2018 i 2018/2019** do dotychczasowego gimnazjum oraz klas dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu stosuje się dotychczasowe przepisy dotyczące gimnazjum
- Uczniowie klas dotychczasowego gimnazjum otrzymują świadectwo ustalone dla dotychczasowych gimnazjów opatrzone pieczęcią gimnazjum



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Dotychczasowe rozporządzenia

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy o systemie oświaty - określone w art. 365 ustawy
Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe - **zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie** ustawy – Prawo oświatowe, oraz mogą być zmieniane na podstawie tych przepisów.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Dotychczasowe rozporządzenia

Do czasu zakończenia kształcenia odpowiednio w dotychczasowym gimnazjum, trzyletnim liceum ogólnokształcącym, czteroletnim technikum, klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowej szkole I stopnia, dotychczasowej szkole policealnej i szkole specjalnej przysposabiającej do pracy, a także w dotychczasowych szkołach artystycznych **zachowują moc dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy o systemie oświaty** - wskazane w art. 363 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Nadzór pedagogiczny



Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

Art. 55 Nadzór pedagogiczny polega na:

1. Obserwowaniu, analizowaniu i ocenianiu przebiegu procesów kształcenia i wychowania oraz efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;
2. Ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;
3. Udzielaniu pomocy szkołom i placówkom, a także nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
4. Inspirowaniu nauczycieli (*dotychczas: do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych*) **do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (*Dz.U. 2017 r., poz. 1658*)

Formy nadzoru pedagogicznego:

- 1) **ewaluacja** działalności szkół i placówek,
- 2) **kontrola** przestrzegania przepisów prawa,
- 3) **wspomaganie** pracy szkół i placówek,
- 4) **monitorowanie** działalności dydaktycznej, wychowawczej,
i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły/placówki

Obowiązuje tryb sprawowania nadzoru **planowy** oraz **doraźny** (gdy zaistnieje potrzeba podjęcia działań nieujętych w planie nadzoru pedagogicznego).



Rozporządzenie MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego

Ewaluacja zewnętrzna obejmuje:

- zbieranie i analizowanie informacji o działaniach szkoły lub placówki w zakresie badanych wymagań;
- opisanie działań szkoły lub placówki w zakresie badanych wymagań;
- ~~ustalenie, czy szkoła spełnia badane wymagania;~~
- przygotowanie raportu z ewaluacji.

Raport zawiera:

- wyniki ewaluacji obejmujące opis działań szkoły lub placówki w zakresie badanych wymagań;
- ~~Ustalenie, czy szkoła lub placówka spełnia badane wymaganie~~
- wnioski z ewaluacji.



Rozporządzenie MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego

§23.1 Dyrektor szkoły lub placówki we współpracy z innymi nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego:

1. Przeprowadza ewaluację wewnętrzną i wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia jakości pracy szkoły/placówki (**w odniesieniu do zagadnień uznanych w szkole lub placówce za istotne**)
2. Kontroluje przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły/placówki
3. Wspomaga nauczycieli w realizacji ich zadań, w szczególności przez:
 - a) diagnozę pracy szkoły/placówki
 - b) planowanie działań rozwojowych, w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego
 - c) prowadzenie działań rozwojowych, w tym organizowanie szkoleń i narad

2. Monitoruje pracę szkoły lub placówki



Rozporządzenie MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego

Plan nadzoru pedagogicznego dyrektora powinien określać:

- 1) przedmiot ewaluacji wewnętrznej** oraz terminy jej przeprowadzania,
- 2) tematykę i terminy przeprowadzania kontroli** przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły i placówki,
- 3) zakres wspomagania nauczycieli** w realizacji ich zadań (diagnoza pracy szkoły/ placówki, motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego, organizowanie szkoleń i narad)
- 4) plan obserwacji** prowadzonych przez nauczycieli zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz innych zajęć i czynności wynikających z działalności statutowej szkoły lub placówki
- 5) zakres monitorowania** pracy szkoły



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego

Podstawę zaplanowanych działań dyrektora szkoły lub placówki powinny stanowić w szczególności:

- 1) wnioski i rekomendacje ze sprawowanego w szkole lub placówce nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2016/2017,
- 2) wyniki egzaminów wewnętrznych i zewnętrznych – analizy własne i raport OKE,
- 3) koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły lub placówki,
- 4) wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty za rok szkolny 2016/2017,

5) podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w danym roku szkolnym,

- 6) wnioski i skargi wnoszone w roku szkolnym 2016/2017,
- 7) raport z ewaluacji zewnętrznej,
- 8) wyniki kontroli planowych i doraźnych kuratorium oświaty



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie MEN z dnia 11 sierpnia 2017 roku w sprawie wymagań wobec szkół i placówek

(Dz.U. 2017 r., poz. 1611)

- I. Wymagania wobec przedszkoli **i innych form wychowania przedszkolnego.**
- II. Wymagania wobec szkół podstawowych, **ponadpodstawowych,** szkół artystycznych, placówek kształcenia ustawicznego, placówek kształcenia praktycznego oraz ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego.
- III. Wymagania wobec placówek oświatowo-wychowawczych i placówek artystycznych.
- IV. Wymagania wobec placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych.
- V. Wymagania wobec specjalnych ośrodków wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.
- VI. Wymagania wobec szkół specjalnych przysposabiających do pracy, mow, mos, sosw, ośrodków rewalidacyjno – wychowawczych.
- VII. Wymagania wobec szkół w zakładach karnych i aresztach śledczych.



Rozporządzenie MEN w sprawie wymagań wobec szkół i placówek

~~Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy, ukierunkowaną na —rozwój uczniów.~~

- 1) Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.
- 2) Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.
- 3) Uczniowie są aktywni.
- 4) Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.
- 5) Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

~~Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych. Promowana jest wartość edukacji.~~

- 6) Rodzice są partnerami szkoły lub placówki.
- 7) Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego a rzecz wzajemnego rozwoju.
- 8) Szkoła lub placówka organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników egzaminu ośmioklasisty (...) oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.
- 9) Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Aktualne obowiązki Dyrektora



OBOWIĄZKI DYREKTORA

- 1) Nadzorowanie prac rady pedagogicznej związanych z **dostosowaniem statutu szkoły** do potrzeb ustawy – Prawo oświatowe.
- 2) Nadzorowanie **opracowania programu wychowawczo-profilaktycznego**.
- 3) Nadzorowanie dostosowania **do 30 września 2017** roku **indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych** do nowych regulacji prawnych
- 4) Kontrola realizacji obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego** zgodnie z zapisami ustawy – Prawo oświatowe.
Odroczenie realizacji obowiązku szkolnego o jeden rok szkolny dla uczniów, którzy mają rozpocząć spełnianie obowiązku szkolnego – dotyczy to roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7 lat. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego odroczenie możliwe jest nie dłużej niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

O statutach



ZASADY UCHWALANIA STATUTÓW

- Zasady uchwalania statutu i jego zmian pozostają bez zmian w stosunku do obowiązujących do tej pory regulacji.
- Oznacza to, że kompetencje do przygotowania projektu statutu lub jego zmian posiada rada pedagogiczna, natomiast uchwalenie statutu należy do właściwości rady szkoły/placówki lub - kiedy jej nie powołano – do właściwości rady pedagogicznej



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

DOTYCHCZASOWE STATUTY PRZEDSZKOLI I SZKÓŁ

Dotychczasowe statuty przedszkoli, szkół podstawowych, szkół specjalnych przysposabiających do pracy i szkół policealnych zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – Prawo oświatowe, **nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2017 r.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

DOTYCHCZASOWE STATUTY ZESPOŁÓW SZKÓŁ

W przypadku, w którym w miejsce dotychczasowego zespołu szkół składającego się jedynie ze szkoły podstawowej i gimnazjum 1 września 2017 r. powstanie ośmioletnia szkoła podstawowa z klasami dotychczasowego gimnazjum, **do 30 listopada 2017 r.** w szkole powinien zostać uchwalony nowy statut szkoły podstawowej, który będzie zawierał postanowienia dotyczące oddziałów przedszkolnych (jeżeli znajdują się w strukturze szkoły podstawowej) oraz klas dotychczasowego gimnazjum.



STATUTY SZKÓŁ

- Statuty dotychczasowych gimnazjów (samodzielnych) zachowują moc do czasu zakończenia kształcenia w tych szkołach.
- Statuty szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół I stopnia, w których są prowadzone klasy dotychczasowego gimnazjum, zawierają postanowienia dotyczące tych klas.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Wychowanie do życia w rodzinie



WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE

- Zajęcia wychowania do życia w rodzinie są realizowane w klasach **IV-VIII szkoły podstawowej** i w szkołach ponadpodstawowych: branżowej szkole I stopnia, w klasach I-III liceum ogólnokształcącego i w klasach I-III technikum, dla dzieci i młodzieży, publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.
- Do dotychczasowych gimnazjów, klas dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych oraz klas dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych w szkołach ponadpodstawowych, dla dzieci i młodzieży, publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w brzmieniu dotychczasowym, do czasu zakończenia kształcenia w tych szkołach i klasach.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego



ZAJĘCIA Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO

USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe

➤ Art. 109. [Formy działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły]

1. Podstawowymi formami działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły są: (...)

7) **zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego.**

6. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 7, **są organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej**, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum.

7. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 7, są realizowane niezależnie od pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu udzielanej uczniom w ramach zajęć, o których mowa w ust. 1 pkt 5 (zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej).



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Organizacja kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych



Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. **PRAWO OŚWIATOWE** *(Dz.U. z 2017 r. poz. 59, 949)*

- **niepełnosprawność sprzężona** - występowanie u dziecka niesłyszącego lub słabosłyszącego, niewidomego lub słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową w tym afazją, z niepełnosprawnością intelektualną z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, co najmniej jeszcze jednej z wymienionych niepełnosprawności (*art. 4 pkt 32*);
- **specyficzne trudności w uczeniu się** –trudności w uczeniu się odnoszące się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania, wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno-motorycznego i poznawczego, nieuwarunkowane schorzeniami neurologicznymi (*art. 4 pkt 33*) ;



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

Art. 10. 1. Organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność. Do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności:

2) **zapewnienie warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym;**

Art. 15. 7. W szkole podstawowej, w tym specjalnej i integracyjnej, może być zatrudniony **asystent nauczyciela** prowadzącego zajęcia w klasach I–III, lub asystent wychowawcy świetlicy. Do zadań asystenta należy **wspieranie nauczyciela** prowadzącego zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, lub wspieranie wychowawcy świetlicy. Asystent wykonuje zadania wyłącznie pod kierunkiem nauczyciela lub wychowawcy świetlicy



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

Art.15. 8 Asystent, o którym mowa w ust. 7, posiada **wykształcenie co najmniej na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole podstawowej oraz przygotowanie pedagogiczne**. Asystenta zatrudnia się na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – **Kodeks pracy**, z tym że wynagrodzenie ustala się nie wyższe niż przewidziane dla nauczyciela dyplomowanego.

9. Asystentowi, o którym mowa w ust. 7, **nie powierza się zadań określonych dla nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej** zatrudnianych dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego oraz współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym



Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

Art. 38. 1. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, (...) rozpoczęcie spełniania obowiązku szkolnego może być odroczone nie dłużej niż **do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat.**

2. Dyrektor publicznej szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, na wniosek rodziców, **odracza** rozpoczęcie spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego w danym roku szkolnym.

3. Wniosek składa się w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy **7 lat**. Wniosek można złożyć ponownie w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy **8 lat**. Wniosek składa się nie później niż **do dnia 31 sierpnia**. Odroczenie dotyczy roku szkolnego, w którym dziecko ma rozpocząć spełnianie obowiązku szkolnego.

4. Do wniosku dołącza się **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinię**, z której wynika potrzeba odroczenia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego w danym roku szkolnym, wydaną przez publiczną ppp albo niepubliczną ppp, założoną zgodnie z art. 168 oraz zatrudniającą pracowników posiadających kwalifikacje określone dla pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

Art. 127 – KSZTAŁCENIE SPECJALNE

Art. 127.1. Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież niepełnosprawne, niedostosowane społecznie i zagrożone niedostosowaniem społecznym, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki odpowiednio w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego i ośrodkach, o których mowa w art. 2 pkt 7 (*mow, mos, sosw, orw*)

2. Indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły.



Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

3. Uczniowi objętemu kształceniem specjalnym **dostosowuje się** odpowiednio program wychowania przedszkolnego i program nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Dostosowanie następuje na podstawie opracowanego dla ucznia **indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego** uwzględniającego zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

4. W zależności od rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia niepełnosprawności intelektualnej, dzieciom i młodzieży, o których mowa w ust. 1, organizuje się kształcenie i wychowanie, które stosownie do potrzeb **umożliwia naukę w dostępnym dla nich zakresie, usprawnianie zaburzonych funkcji, rewalidację i resocjalizację oraz zapewnia specjalistyczną pomoc i opiekę.**



Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

5. W publicznych i niepublicznych: przedszkolach i szkołach podstawowych, w tym specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych oraz poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, które spełniają warunki określone w rozporządzeniu, mogą być tworzone **zespoły wczesnego wspomagania rozwoju dziecka** w celu pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, prowadzonego bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną.

7. Gmina **może zorganizować bezpłatne dowożenie** dziecka objętego wczesnym wspomaganie rozwoju i jego opiekuna z miejsca zamieszkania dziecka do szkoły lub placówki, w której to wspomaganie jest prowadzone, a w razie potrzeby także bezpłatną opiekę nad dzieckiem w czasie dowożenia.



Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

8. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka organizuje się w jednym podmiocie, który **ma możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii.**
9. Na wniosek podmiotu organizującego wczesne wspomaganie rozwoju danego dziecka, na podstawie opinii, organ lub osoba prowadząca ten podmiot może **zawierać porozumienia z innymi organami lub osobami prowadzącymi podmioty**, o których mowa w ust. 5, **w celu realizacji części wskazań zawartych w tej opinii.** Porozumienie określa w szczególności:
 - 1) **liczbę godzin zajęć** w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju, którymi obejmowane jest dane dziecko w podmiotach, o których mowa w ust. 5, zawierających porozumienie, z uwzględnieniem liczby godzin określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 19 pkt 1;
 - 2) **podmiot zobowiązany do przekazywania danych** o zajęciach w ramach wczesnego wspomaganie, organizowanych dla tego dziecka, zgodnie z przepisami o systemie informacji oświatowej;
 - 3) **sposób rozliczeń** między podmiotami, o których mowa w ust. 5, zawierającymi porozumienie.



Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

- 10. Opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka** oraz **orzeczenia** o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania, a także o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia psychicznego wydają zespoły orzekające działające w **publicznych** poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia niepełnosprawności intelektualnej.
- 11. Opinie w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych** wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom, wydają **również niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne**, w tym niepubliczne specjalistyczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne założone zgodnie z art. 168 oraz zatrudniające pracowników posiadających kwalifikacje określone dla pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.



Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

- Art. 174.1.** Do **niepublicznych placówek** (*MOW, MOS, SOSW, ORW...*) stosuje się przepisy wydane na podstawie art. 123 ust. 1 pkt 1 (*rozporządzenia dot. tych placówek*), z wyjątkiem przepisów określających odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach.
- 5.** Do w.w niepublicznych placówek stosuje się także odpowiednio przepisy art. 127 ust. 1 i 4 (*kształcenie specjalne*) oraz przepisy wydane na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 (*rozporządzenie dot. kształcenia niepełnosprawnych*) oraz ust. 20 (*rozporządzenie dot. nauczania indywidualnego*).



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. PRAWO OŚWIATOWE

Art. 174.5 Do **niepublicznych przedszkoli, szkół podstawowych, innych form wychowania przedszkolnego, sosw, sow, orw** oraz **ppp** stosuje się przepisy art. 127 ust. 5, 6, 8 i 9 (*wczesne wspomaganie*) oraz przepisy wydane na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 1 (*rozporządzenie dot. wczesnego wspomagania*)

Art. 177. Przepisy art. 127 ust. 1–3 (*kształcenie specjalne i indywidualne nauczanie*) oraz przepisy wydane na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 (*rozporządzenie dot. kształcenia niepełnosprawnych*) stosuje się odpowiednio do **przedszkoli niepublicznych, niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek niepublicznych.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie
**szczegółowej organizacji publicznych
szkół i przedszkoli** (*Dz.U. 2017 r., poz. 649*)



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie MEN w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i przedszkoli

Liczba dzieci w oddziale **przedszkola specjalnego** i oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym wynosi:

- 1) w oddziale dla dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – **nie więcej niż 4;**
- 2) w oddziale dla dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi – **nie więcej niż 4;**
- 3) w oddziale dla dzieci niesłyszących i słabosłyszących – **nie więcej niż 8;**
- 4) w oddziale dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – **nie więcej niż 8;**
- 5) w oddziale dla dzieci niewidomych i słabowidzących – **nie więcej niż 10;**
- 6) w oddziale dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją – **nie więcej niż 12;**
- 7) w oddziale zorganizowanym dla dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności, o których mowa w pkt 1–6 – **nie więcej niż 5.**



Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i przedszkoli

§ 5. Liczba uczniów w oddziale **szkoły specjalnej** i oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej wynosi:

- 1) w oddziale dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – **nie więcej niż 4;**
- 2) dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną jest niepełnosprawność intelekt. w stopniu umiarkowanym lub znacznym – **nie więcej niż 4;**
- 3) dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z wyłączeniem uczniów z niepełnosprawnością intelekt. w st. umiarkowanym lub znacznym – **nie więcej niż 6;**
- 4) dla uczniów niesłyszących i słabosłyszących – **nie więcej niż 8;**
- 5) dla uczniów z niepełnosprawnością intelekt. w stopniu umiarkowanym lub znacznym – **nie więcej niż 8;**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie MEN w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i przedszkoli

- 6) dla uczniów niewidomych i słabowidzących – **nie więcej niż 10;**
- 7) dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją – **nie więcej niż 12;**
- 8) dla uczniów z niepełnosprawnością intelekt. w stopniu lekkim – **nie więcej niż 16;**
- 9) w oddziale zorganizowanym dla uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności, o których mowa w pkt 1 i 4–7 – **nie więcej niż 5.**
6. W oddziale szkoły specjalnej dla uczniów niedostosowanych społecznie i uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym – **nie więcej niż 16.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie MEN w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i przedszkoli

§10.3. Godzina zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych trwa 60 minut!

4. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie zajęć, o których mowa w ust. 3, **w czasie krótszym niż 60 minut, zachowując ustalony dla ucznia łączny czas tych zajęć w okresie tygodniowym.**

§13.3. W szkole podstawowej specjalnej i oddziale specjalnym zorganizowanym w szkole podstawowej ogólnodostępnej **dopuszcza się organizację nauczania w klasach łączonych na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, zachowując zasadę nielączenia klas z różnych etapów edukacyjnych**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Ważność orzeczeń art. 312 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe

Orzeczenia wydane przed dniem 1 września 2017 r., **zachowują ważność na okres, na jaki zostały wydane. Wyjątek od tej reguły stanowią orzeczenia o potrzebie:**

➤ **kształcenia specjalnego wydane na okres:**

⇒ *I etapu edukacyjnego*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w klasie IV szkoły podstawowej – **równoważne określenia: „na czas nauki w klasach I-III”, „na czas edukacji wczesnoszkolnej”**

⇒ *II etapu edukacyjnego*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w szkole podstawowej - **równoważne określenie: „na czas nauki w klasach IV-VI”**

➤ **indywidualnego nauczania wydane na okres:**

⇒ *I etapu edukacyjnego*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w klasie III szkoły podstawowej – **równoważne określenia: „na czas nauki w klasach I-III”, „na czas edukacji wczesnoszkolnej”**

⇒ *II etapu edukacyjnego*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w klasie VI szkoły podstawowej - **równoważne określenie: „na czas nauki w klasach IV-VI”**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie
**warunków organizowania kształcenia,
wychowania i opieki dla dzieci
i młodzieży niepełnosprawnych,
nieostosowanych społecznie
i zagrożonych niedostosowaniem
społecznym**

(Dz.U. 2017 r., poz. 1578)



§ **6.1.** Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny określa:

- **zakres i sposób dostosowania** odpowiednio programu wychowania przedszkolnego oraz wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form pracy z uczniem;
- **zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów** prowadzących zajęcia z uczniem, **ukierunkowane na poprawę funkcjonowania ucznia, w tym – w zależności od potrzeb – na komunikowanie się ucznia z otoczeniem z użyciem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC), oraz wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu przedszkolnym lub szkolnym, w tym w przypadku:**
 - a) ucznia niepełnosprawnego – działania o charakterze **rewalidacyjnym**,
 - b) ucznia niedostosowanego społecznie – działania o charakterze **resocjalizacyjnym**,
 - c) ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym – działania o charakterze **socjoterapeutycznym**;



- **formy i okres** udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin
- **działania wspierające rodziców** ucznia oraz – w zależności od potrzeb – **zakres współdziałania** z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi, innymi instytucjami oraz podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, placówkami...
- **zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne** oraz inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, a także:
 - a) w przypadku ucznia klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum – zajęcia z zakresu **doradztwa zawodowego**,
 - b) **zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu** realizowane w ramach pomocy psychologiczno--pedagogicznej



- **zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami** ucznia w realizacji zadań wymienionych w § 5;
- w przypadku uczniów niepełnosprawnych – w zależności od potrzeb – **rodzaj i sposób dostosowania warunków organizacji kształcenia do rodzaju niepełnosprawności** ucznia, w tym w zakresie wykorzystywania technologii wspomagających to kształcenie;
- w zależności od indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia wskazanych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego lub wynikających z wielospecjalistycznych ocen, o których mowa w ust. 4 lub 9 – wybrane zajęcia wychowania przedszkolnego lub zajęcia edukacyjne, **które są realizowane indywidualnie z uczniem lub w grupie liczącej do 5 uczniów.**



§6.2. W ramach zajęć rewalidacyjnych w programie należy uwzględnić w szczególności rozwijanie umiejętności komunikacyjnych przez:

- 1) **naukę orientacji przestrzennej i poruszania się** oraz naukę systemu Braille'a lub innych alternatywnych metod komunikacji – w przypadku ucznia niewidomego;
- 2) **naukę języka migowego lub innych sposobów komunikowania się, w szczególności wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC)** – w przypadku ucznia niepełnosprawnego z zaburzeniami mowy lub jej brakiem;
- 3) **zajęcia rozwijające umiejętności społeczne**, w tym umiejętności komunikacyjne – w przypadku ucznia z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera.



4. Zespół opracowuje program **po dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia**, uwzględniając **diagnozę i wnioski sformułowane na jej podstawie** oraz zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, we współpracy, w zależności od potrzeb, z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.
7. Spotkania zespołu odbywają się w miarę potrzeb, **nie rzadziej jednak niż dwa razy w roku szkolnym.**



10. Wielospecjalistyczne oceny uwzględniają w szczególności:

- 1) **indywidualne potrzeby** rozwojowe i edukacyjne, **mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia** ucznia;
- 2) w zależności od potrzeb, **zakres i charakter wsparcia** ze strony nauczycieli, specjalistów, asystentów lub pomocy nauczyciela;
- 3) **przyczyny niepowodzeń** edukacyjnych **lub trudności w funkcjonowaniu ucznia**, w tym bariery i ograniczenia utrudniające funkcjonowanie i uczestnictwo ucznia w życiu przedszkolnym lub szkolnym, a w przypadku ucznia realizującego wybrane zajęcia wychowania przedszkolnego lub zajęcia edukacyjne indywidualnie lub w grupie liczącej do 5 uczniów, zgodnie ze wskazaniem zawartym w programie – także **napotykanne trudności w zakresie włączenia ucznia w zajęcia realizowane wspólnie** z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego – wspólnie z grupą, **oraz efekty działań podejmowanych w celu ich przezwyciężenia.**



11. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń **mają prawo uczestniczyć w spotkaniach zespołu, a także w opracowaniu i modyfikacji programu oraz dokonywaniu wielospecjalistycznych ocen.**

Dyrektor przedszkola, szkoły lub ośrodka, **zawiadamia pisemnie**, w sposób przyjęty w danym przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego, szkole lub ośrodku, **rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia o terminie każdego spotkania zespołu i możliwości uczestniczenia** w tym spotkaniu.

12. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń **otrzymują kopię:**

- 1) **wielospecjalistycznych ocen**, o których mowa w ust. 4 i 9;
- 2) **programu.**



§7.4. W przedszkolach specjalnych, przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi oraz w klasach I–IV szkół podstawowych specjalnych i szkół podstawowych ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi, dla uczniów:

- 1) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 2) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- 3) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- 4) z niepełnosprawnościami sprzężonymi

– **zatrudnia się dodatkowo pomoc nauczyciela.**

5. W przedszkolach i szkołach: specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi oraz w przypadkach innych niepełnosprawności niż określone w ust. 4, dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, **za zgodą organu prowadzącego, można zatrudnić dodatkowo pomoc nauczyciela.**



§ 4. Kształcenie uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym może być prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy:

- 1) **20. rok życia** – w przypadku szkoły podstawowej;
- 2) **24. rok życia** – w przypadku szkoły ponadpodstawowej.

§ 9. Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane dla uczniów przed dniem wejścia w życie rozporządzenia **należało dostosować do wymogów określonych w rozporządzeniu w terminie do dnia 30 września 2017 r.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia
9 sierpnia 2017 r. w sprawie
**zasad organizacji i udzielania pomocy
psychologiczno-pedagogicznej
w publicznych przedszkolach, szkołach
i placówkach**
(Dz.U. 2017 r., poz. 1591)



§2.2. Potrzeba objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole i placówce wynika w szczególności:

- 1) z niepełnosprawności;
- 2) z niedostosowania społecznego;
- 3) z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- 4) **z zaburzeń zachowania lub emocji;**
- 5) ze szczególnych uzdolnień;
- 6) ze specyficznych trudności w uczeniu się;
- 7) **z deficytów kompetencji** i zaburzeń sprawności językowych;
- 8) z choroby przewlekłej;
- 9) z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- 10) z niepowodzeń edukacyjnych;
- 11) z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
- 12) z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.



- § 5. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole i placówce jest udzielana **z inicjatywy**:
- 1) ucznia;
 - 2) rodziców ucznia;
 - 3) dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki;
 - 4) nauczyciela, wychowawcy grupy wychowawczej lub specjalisty, prowadzących zajęcia z uczniem;
 - 5) pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania lub higienistki szkolnej;
 - 6) poradni;
 - 7) asystenta edukacji romskiej;
 - 8) pomocy nauczyciela;
 - 9) **asystenta nauczyciela lub asystenta wychowawcy świetlicy**;
 - 10) pracownika socjalnego;
 - 11) asystenta rodziny;
 - 12) kuratora sądowego;
 - 13) **organizacji pozarządowej, innej instytucji lub podmiotu działających na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży**



Do wcześniej wymienionych w rozporządzeniu form udzielania pomocy psychologiczno –pedagogicznej dodano:

- **zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się;**
- **zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne** organizowane dla uczniów przejawiających trudności w funkcjonowaniu społecznym (*wcześniej – socjoterapeutyczne*);
- **zindywidualizowaną ścieżkę realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia** - dla uczniów, którzy mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły, ale ze względu na trudności w funkcjonowaniu wynikające w szczególności ze stanu zdrowia nie mogą realizować wszystkich zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym i wymagają dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych.



§ 12. 1. **Zindywidualizowana ścieżka realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz indywidualizowana ścieżka kształcenia**, zwane dalej „zindywidualizowaną ścieżką”, są organizowane dla uczniów, którzy **mogą uczęszczać** do przedszkola lub szkoły, ale ze względu na trudności w funkcjonowaniu wynikające w szczególności ze stanu zdrowia **nie mogą realizować wszystkich zajęć** wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych **wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym** i wymagają dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych.

2. Zindywidualizowana ścieżka obejmuje wszystkie zajęcia wychowania przedszkolnego lub zajęcia edukacyjne, które są realizowane:

- 1) wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym oraz
- 2) indywidualnie z uczniem.

3. Objęcie ucznia zindywidualizowaną ścieżką **wymaga opinii publicznej poradni**, z której wynika potrzeba objęcia ucznia pomocą w tej formie.



Do wniosku o wydanie opinii należy dołączyć uzasadniającą go dokumentację, w szczególności określającą:

- **trudności w funkcjonowaniu** ucznia w przedszkolu/szkole;
- **opinie nauczycieli**, wychowawców i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem;
- w przypadku ucznia obejmowanego zindywidualizowaną ścieżką ze względu na stan zdrowia – także **wpływ przebiegu choroby na jego funkcjonowanie** w przedszkolu/szkole oraz **ograniczenia w zakresie możliwości udziału w zajęciach** wychowania przedszkolnego lub zajęciach edukacyjnych wspólnie z rówieśnikami.

Wydanie opinii przez poradnię poprzedzone jest **analizą funkcjonowania ucznia, uwzględniającą efekty udzielanego dotychczas wsparcia**. Rozporządzenie wskazuje także elementy, jakie muszą się w takiej opinii znaleźć: przede wszystkim czas i zakres objęcia dziecka zindywidualizowaną ścieżką kształcenia (nie dłużej niż rok) oraz działania, które należy podjąć, aby mu pomóc. **Opinia ta jest obligatoryjna dla dyrektora szkoły.**



- **Opinia** zawiera dane i informacje, o których mowa w przepisach w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych, a ponadto wskazuje:
 - **zakres, w jakim uczeń nie może brać udziału** w zajęciach wychowania przedszkolnego lub zajęciach edukacyjnych wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym;
 - **okres objęcia ucznia zindywidualizowaną ścieżką**, nie dłuższy jednak niż rok szkolny;
 - **działania, jakie powinny być podjęte** w celu usunięcia barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola lub szkoły.
- Uczeń objęty zindywidualizowaną ścieżką realizuje w danym przedszkolu lub w danej szkole program wychowania przedszkolnego lub programy nauczania, z dostosowaniem metod i form ich realizacji do jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w szczególności potrzeb wynikających ze stanu zdrowia.



- **Na wniosek rodziców** ucznia albo pełnoletniego ucznia **dyrektor ustala**, z uwzględnieniem opinii, **tygodniowy wymiar godzin zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych realizowanych indywidualnie** z uczniem, uwzględniając konieczność realizacji przez ucznia podstawy programowej wychowania przedszkolnego, podstawy programowej kształcenia ogólnego lub podstawy programowej kształcenia w zawodach.
- **Nauczyciele** prowadzący zajęcia z uczniem objętym zindywidualizowaną ścieżką **podejmują działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania ucznia** w przedszkolu lub szkole.
- Zindywidualizowanej ścieżki **nie organizuje się** dla:
 - 1) uczniów objętych kształceniem specjalnym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy;
 - 2) uczniów objętych indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym albo indywidualnym nauczaniem zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 127 ust. 20 ustawy.



- Godzina zajęć z pomocy psychologiczno – pedagogicznej trwa **45 minut** (*godzina zajęć rewalidacyjnych – 60 min.*)
- Dopuszcza się prowadzenie zajęć w czasie **dłuższym lub krótszym niż 45 minut**, z zachowaniem ustalonego dla ucznia łącznego tygodniowego czasu tych zajęć, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami ucznia.
- W przypadku gdy z wniosków, dotyczących dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia wynika, że mimo udzielanej uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole lub placówce nie następuje poprawa funkcjonowania ucznia w przedszkolu, szkole lub placówce, **dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia, występuje do publicznej poradni z wnioskiem o przeprowadzenie diagnozy i wskazanie sposobu rozwiązania problemu ucznia.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia
9 sierpnia 2017 r. w sprawie
**indywidualnego obowiązkowego rocznego
przygotowania przedszkolnego dzieci
i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży**
(Dz.U. 2017 r., poz. 1616)



- Z tej formy nauczania mają prawo skorzystać **uczniowie niemogący uczęszczać do szkoły w zwyczajnym trybie**, ponieważ utrudnia im to stan ich zdrowia.
- W stosunku do wcześniej obowiązującego rozporządzenia, w nowym zniknął z § 5 zapis umożliwiający realizację części zajęć na terenie szkoły lub przedszkola, w sytuacjach gdy orzeczenie dopuszczało taką alternatywę. **Uczeń chory, który z poradni psychologiczno-pedagogicznej otrzymał orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego realizuje zajęcia edukacyjne w domu.**
- Za organizację indywidualnego nauczania odpowiada dyrektor. Ustala (w porozumieniu z organem prowadzącym) zakres oraz czas zajęć. Ma obowiązek **zasięgnąć opinii rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia w zakresie czasu prowadzenia zajęć indywidualnego nauczania.**



- **Na wniosek rodziców** dziecka lub ucznia albo pełnoletniego ucznia i na podstawie dołączonego do wniosku **zaświadczenia lekarskiego**, z którego wynika, że **stan zdrowia dziecka lub ucznia uległ czasowej poprawie** i umożliwia mu uczęszczanie do przedszkola lub szkoły, dyrektor **zawiesza organizację** odpowiednio indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania na okres wskazany w zaświadczeniu lekarskim.
- **Na wniosek rodziców** dziecka lub ucznia albo pełnoletniego ucznia i na podstawie dołączonego do wniosku **zaświadczenia lekarskiego**, z którego wynika, że **stan zdrowia dziecka lub ucznia umożliwia** uczęszczanie do przedszkola lub szkoły, dyrektor **zaprzestaje organizacji** odpowiednio indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania oraz powiadamia o tym poradnię, w której działa zespół, który wydał orzeczenie, i organ prowadzący przedszkole lub szkołę.



- Zajęcia indywidualnego przygotowania przedszkolnego i zajęcia indywidualnego nauczania dla dzieci i uczniów, których stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, **posiadających orzeczenie wydane przed dniem 1 września 2017 r., mogą być organizowane odpowiednio w przedszkolu lub szkole, jeżeli:**
 - 1) w orzeczeniu tym wskazano możliwość realizacji indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania w pomieszczeniu odpowiednio w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole,
 - 2) odpowiednio przedszkole, inna forma wychowania przedszkolnego lub szkoła dysponuje pomieszczeniem, w którym mogą odbywać się zajęcia dla tego dziecka lub ucznia,

– do końca okresu na jaki zostało wydane to orzeczenie, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego 2017/2018.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie
**organizowania wczesnego wspomagania
rozwoju dzieci**
(Dz.U. 2017 r., poz. 1635)



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

PRZYPOMNIENIE

Zgodnie z art. 127 ust. 10 **Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe** (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 z późn. zm.), opinie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka **wydają wyłącznie** zespoły orzekające działające w **publicznych** poradniach psychologiczno – pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych.

Zapisy ustawy stanowią ponadto, iż na wniosek podmiotu organizującego wczesne wspomaganie rozwoju danego dziecka, organ lub osoba prowadząca ten podmiot **może zawierać porozumienia z innymi organami lub osobami prowadzącymi podmioty w celu realizacji części wskazań zawartych w tej opinii.**

Porozumienie określa w szczególności:

- liczbę godzin zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju, którymi obejmowane jest dane dziecko w podmiotach zawierających porozumienie,
- podmiot zobowiązany do przekazywania danych o zajęciach w ramach wczesnego wspomaganie, organizowanych dla tego dziecka, zgodnie z przepisami o systemie informacji oświatowej,
- sposób rozliczeń między podmiotami zawierającymi to porozumienie.



Zgodnie z zapisami w rozporządzeniu:

Wczesne wspomaganie może być organizowane w podmiotach, o których mowa w art. 127 ust. 5 ustawy – Prawo oświatowe, jeżeli:

- 1) **zatrudniają one kadrę posiadającą kwalifikacje** do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomaganie oraz
- 2) **dysponują pomieszczeniami do prowadzenia zajęć** w ramach wczesnego wspomaganie indywidualnie i w grupie, zgodnie z § 6 ust. 4 i 5, wyposażonymi w sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Kwalifikacje do prowadzenia tych zajęć określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. poz. 1575).

Posiada je osoba, która:

- 1) ukończyła jednolite studia magisterskie na kierunku psychologia, studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 2) ukończyła studia wyższe w zakresie fizjoterapii, rehabilitacji ruchowej lub terapii pedagogicznej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 3) ukończyła jednolite studia magisterskie na kierunku psychologia, studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, terapii pedagogicznej, terapii rodzin lub innego rodzaju terapii właściwej dla pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 4) ma kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela logopedy określone w § 20 rozporządzenia.



- **Zasadnicza zmiana**, jaka zachodzi w rozporządzeniu dotyczącym organizacji WWRD w porównaniu z dotychczasowym rozporządzeniem, to wskazanie, że **potrzeby dziecka obejmowanego tym rodzajem wsparcia rozpoznawane są w kontekście funkcjonowania dziecka i jego rodziny, ukierunkowane na rozwijanie aktywności i uczestnictwa dziecka w życiu społecznym oraz likwidowanie barier w środowisku ograniczających jego funkcjonowanie.**
- Zespół, we współpracy z rodzicami dziecka, ma za zadanie określić cele rozwojowe ukierunkowane na poprawę funkcjonowania **dziecka**, wzmocnienie jego uczestnictwa w życiu społecznym i przygotowanie do nauki w szkole, likwidację barier utrudniających funkcjonowanie dziecka i jego uczestnictwo w życiu społecznym.



- Zespół nadal będzie szczegółowo dokumentował działania prowadzone w ramach indywidualnego programu wczesnego wspomaganiania, prowadząc między innymi **arkusz obserwacji dziecka**, który zawiera ocenę sprawności dziecka w zakresie: *motoryki dużej, motoryki małej, percepcji, komunikacji, rozwoju emocjonalnego i zachowania, a także ocenę postępów oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka, w tym identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym oraz informacje dotyczące poszczególnych zajęć realizowanych w ramach wczesnego wspomaganiania.*
- Tak jak do tej pory, zajęcia w ramach wczesnego wspomaganiania organizuje się w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu z tym, że **w przypadkach uzasadnionych potrzebami dziecka i jego rodziny, za zgodą organu prowadzącego, miesięczny wymiar godzin zajęć w ramach wczesnego wspomaganiania może być wyższy.**



W nowym rozporządzeniu zobowiązano zespół do **współpracy z:**

- **przedszkolem, inną formą wychowania przedszkolnego, oddziałem przedszkolnym w szkole podstawowej**, do którego uczęszcza dziecko, lub innymi podmiotami, w których dziecko jest objęte oddziaływaniami terapeutycznymi, w celu zapewnienia spójności wszystkich oddziaływań wspomagających rozwój dziecka,
- **ośrodkiem pomocy społecznej** w celu zapewnienia dziecku i jego rodzinie pomocy, stosownie do ich potrzeb

Określono też zakres współpracy zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka **z podmiotem leczniczym** w celu zintegrowania wielodyscyplinarnych oddziaływań i wsparcia, które udzielane jest dziecku. Współpraca będzie obejmowała diagnozę potrzeb dziecka, wsparcie medyczno-rehabilitacyjne oraz zapewnienie sprzętu specjalistycznego, w tym zaopatrzenia ortopedycznego, a także opieki zdrowotnej nad dzieckiem i jego rodziną oraz porad i konsultacji dotyczących wspomaganie rozwoju dziecka.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Podmioty, w których przed dniem wejścia w życie rozporządzenia został utworzony zespół, dostosują swoją działalność do warunków określonych w rozporządzeniu w terminie **do dnia 30 października 2017 r.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia
24 sierpnia 2017 r. w sprawie
**organizacji kształcenia oraz warunków i form
realizowania specjalnych działań opiekuńczo –
wychowawczych w przedszkolach i szkołach
specjalnych, zorganizowanych w podmiotach
lecznicznych i jednostkach pomocy społecznej**
(Dz.U. 2017 r., poz. 1654)

*Rozporządzenie w zdecydowanej większości przewiduje analogiczne
rozwiązania, jak w obecnie obowiązującym również rozporządzeniu MEN
z dnia 8 marca 2013 r. (Dz.U. 2013 r., poz. 380)*



DODANO:

§ 4. 1. Uczeń szkoły ponadpodstawowej prowadzącej kształcenie zawodowe może realizować w szkole zorganizowanej w podmiocie **programy nauczania uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły ponadpodstawowej, innej niż szkoła, do której uczeń uczęszczał przed przyjęciem do tego podmiotu, oraz ramowy plan nauczania szkoły ponadpodstawowej zorganizowanej w podmiocie, innej niż szkoła, do której uczeń uczęszczał przed przyjęciem do tego podmiotu.**

2. **Uczeń** realizujący kształcenie, o którym mowa w ust. 1, po powrocie do szkoły ponadpodstawowej prowadzącej kształcenie zawodowe, **uzupełnia** obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego teoretycznego oraz zajęcia prowadzone w ramach praktycznej nauki zawodu, określone dla danej klasy szkoły, do której uczeń uczęszczał przed przyjęciem do podmiotu.

3. **Dyrektor** szkoły ponadpodstawowej prowadzącej kształcenie zawodowe, do której uczęszczał uczeń, o którym mowa w ust. 1, **ustala sposób uzupełnienia** przez tego ucznia obowiązkowych zajęć z zakresu kształcenia zawodowego teoretycznego oraz praktycznej nauki zawodu.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie
**publicznych placówek oświatowo-
wychowawczych, młodzieżowych ośrodków
wychowawczych, młodzieżowych ośrodków
socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-
wychowawczych, specjalnych ośrodków
wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-
wychowawczych (...)**

(Dz.U. 2017 r., poz. 1606)



W § 14 dodano ust.3.

- **Młodzieżowy ośrodek wychowawczy współpracuje z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w zakresie przeprowadzanych w ośrodku wizyt, o których mowa w Protokole fakultatywnym do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. poz. 192), stanowiącym załącznik do uchwały nr 144/2005 Rady Ministrów z dnia 25 maja 2005 r.**

(dop. system regularnych wizyt w celu zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu przeprowadzanych przez niezależne międzynarodowe i krajowe organy w miejscach, gdzie przebywają osoby pozbawione wolności)



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Do **zadań MOW** należy **eliminowanie przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego i odpowiedzialnego życia** po opuszczeniu ośrodka, zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi.

Zadania te są realizowane przez m.in. udział wychowanków w zajęciach: sportowych, turystycznych i rekreacyjnych, w tym zajęciach organizowanych na świeżym powietrzu, o ile pozwalają na to warunki atmosferyczne.

(wykreślono zapis o ilości zajęć – było min. 2 godz.)



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze (MOW) i młodzieżowe ośrodki socjoterapii (MOS) będą zapewniały odpowiednie warunki umożliwiające wychowankom **kontakt z rodzicami osobami spoza ośrodka, z poszanowaniem ich prywatności.**

*Art. 66 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich **nie ogranicza kręgu osób z którymi wychowanek ma prawo utrzymywać kontakty jedynie do rodziców***

*Dyrektor **MOW** będzie mógł **ograniczyć lub zakazać kontaktów nieletniego z osobami spoza ośrodka wyłącznie w przypadku, gdy kontakt ten:***

- **stwarza zagrożenie dla porządku prawnego lub bezpieczeństwa ośrodka,***
- **może wpłynąć niekorzystnie na przebieg toczącego się postępowania lub proces resocjalizacji nieletniego***
- Dodano **konieczność bieżącego monitorowania** przez sosw **poziomu bezpieczeństwa wychowanków i efektów podejmowanych działań, w szczególności wychowawczych****



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Publiczne szkoły podstawowe o niepełnej organizacji nowe zasady art. 95 ustawy – Prawo oświatowe

W przypadku **szkół podstawowych specjalnych** funkcjonujących w **młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii** oraz **szkół w zakładach poprawczych** mogą być tworzone **szkoły obejmujące część klas szkoły podstawowej.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie
**ramowych planów nauczania
dla publicznych szkół**
(Dz.U. 2017 r., poz. 703)



Przedłużenie okresu nauki

Rozporządzenie MEN z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie
ramowych planów nauczania w szkołach publicznych
(Dz.U. 2012 r., poz. 204)

- Dla uczniów niepełnosprawnych oraz uczniów szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich **można przedłużyć okres nauki** na każdym etapie edukacyjnym **o jeden rok**, zwiększając proporcjonalnie wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
- Decyzję podejmuje **rada pedagogiczna**, po uzyskaniu **pozytywnej opinii zespołu**, którego zadaniem jest planowanie i koordynowanie udzielania uczniowi pomocy psychologiczno- -pedagogicznej oraz **zgody rodziców ucznia**.
- Decyzję podejmuje się nie później niż:
 - 1) w przypadku szkoły podstawowej – **do końca lutego** danego roku szkolnego odpowiednio w klasie III i klasie VI;
 - 2) w przypadku gimnazjum oraz szkoły ponadgimnazjalnej – **do końca lutego** w ostatnim roku nauki w gimnazjum lub szkole ponadgimnazjalnej.



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Przedłużenie okresu nauki

Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie
ramowych planów nauczania dla publicznych szkół
(Dz.U. 2017 r., poz. 703)

Dla uczniów posiadających **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność** oraz uczniów szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich można przedłużyć okres nauki:

- w szkole podstawowej:
 - o **jeden rok** – na I etapie edukacyjnym (I-III)
 - o **dwa lata** – na II etapie edukacyjnym (IV-VIII)
- w szkole ponadpodstawowej:
 - o jeden rok

Decyzje podejmuje się nie później niż:

- 1) w przypadku szkoły podstawowej:
 - a) I etap edukacyjny – nie później niż **do końca roku szkolnego w kl. III**,
 - b) II etap edukacyjny – nie później niż **do końca roku szkolnego w kl. VIII**;
- 2) w przypadku szkoły ponadpodstawowej – nie później niż do końca roku szkolnego w ostatnim roku nauki.

Decyzję o przedłużeniu okresu nauki uczniowi posiadającemu orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane **ze względu na niepełnosprawność** **nodejmuje rada pedagogiczna** po uzyskaniu **opinii zespołu, zgody rodziców**



Skrócenie okresu nauki

Dla uczniów **niedostosowanych społecznie** uczęszczających do **branżowych szkół I stopnia zorganizowanych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych** oraz uczniów **zagrożonych niedostosowaniem społecznym** uczęszczających do **branżowych szkół I stopnia zorganizowanych w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii** istnieje możliwość **skrócenia okresu nauki do dwóch lat** pod warunkiem zachowania wymiaru godzin poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych przewidzianego dla trzyletniego okresu nauczania, z tym że wymiar godzin zajęć wychowania fizycznego będzie wynosił 3 godziny lekcyjne, w ciągu tygodnia.



Skrócenie okresu nauki

Decyzję o skróceniu okresu nauki **podejmuje rada pedagogiczna:**

- po **uzyskaniu opinii zespołu** tworzonego przez nauczycieli, specjalistów, wychowawców grup wychowawczych pracujących z uczniem/wychowankiem, który opracowuje indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET),
- po **zasięgnięciu opinii rodziców ucznia.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Nowa struktura szkolnictwa zawodowego

Od 1 września 2017 r. w systemie oświaty kształcenie w zawodach prowadzić będą następujące szkoły prowadzące kształcenie zawodowe:

- **4-letnie technikum dla młodzieży, w tym specjalne, dla uczniów w normie intelektualnej: niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym,**
- **3-letnia branżowa szkoła I stopnia dla młodzieży (w miejsce dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej), w tym specjalna dla uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym,** przeznaczona dla uczniów będących absolwentami dotychczasowego gimnazjum,
- **szkoła policealna, w tym specjalna dla uczniów w normie intelektualnej: niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.**

Od 1 września 2019 r. rozpocznie kształcenie 5-letnie technikum dla młodzieży.

Od 1 września 2020 r. rozpocznie działalność branżowa szkoła II stopnia, przeznaczona dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia.



Podstawa prawna - kształcenie w zawodach

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - **Prawo oświatowe** (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - **Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe** (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. **o systemie oświaty** (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169);
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. **Karta Nauczyciela** (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379 z późn. zm. w 2017 r. poz. 60);
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. **o systemie informacji oświatowej** (Dz. U. z 2016 r. poz. 1927, z późn. zm. w 2017 r. poz. 60).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. **w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego** (Dz.U. 2017 r. poz.622)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. **w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół** (Dz. U. 2017 r. poz. 703)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. **w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach** (Dz.U. 2017 poz. 860)



Zawody o charakterze pomocniczym

W nowej podstawie programowej kształcenia w zawodach uwzględniono **6 zawodów o charakterze pomocniczym** dedykowanych **uczniom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim**:

- **pracownik pomocniczy obsługi hotelowej,**
- **pracownik pomocniczy ślusarza,**
- **pracownik pomocniczy stolarza,**
- **pracownik pomocniczy mechanika,**
- **pracownik pomocniczy krawca,**
- **asystent fryzjera.**

Przepisy wskazują, że szkoła oraz poszczególni nauczyciele obowiązani są do podejmowania **działań mających na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia**, stosownie do jego potrzeb i możliwości.

Uczniom z niepełnosprawnościami, w tym z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, **nauczanie dostosowuje się ponadto do ich możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Podstawy programowe kształcenia w zawodach

Zgodnie z art. 282 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, **podstawę programową kształcenia w zawodach** określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo oświatowe, będzie się stosować począwszy **od roku szkolnego 2017/2018** w:

- **klasach I - branżowej szkoły I stopnia**
- **klasach I - dotychczasowego czteroletniego technikum**
- **semestrach I - szkoły policealnej**

– a w latach następnych również w kolejnych klasach lub semestrach tych szkół



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 7 września 2017 r. w sprawie
**orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły
orzekające działające w publicznych poradniach
psychologiczno-pedagogicznych**

(Dz.U. 2017 r., poz. 1743)



NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY:

- wprowadzenie **słowniczka pojęć** w celu większej czytelności przepisów;
- doprecyzowanie przepisów związanych z wydawaniem orzeczeń i opinii, w tym **zwiększenie kompetencji zespołów orzekających w sprawie podejmowania decyzji** dotyczących potrzeby objęcia ucznia indywidualnym rocznym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem, z uwzględnieniem informacji zawartych w zaświadczeniu wydanym przez lekarza;
- określenie **warunków uwzględnianych przez kuratora oświaty** przy wskazywaniu poradni uprawnionych do wydawania orzeczeń i opinii dla dzieci i młodzieży niewidomych, słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących oraz z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera;



NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY:

- określenie **wzoru opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka;**
- wzmocnienie obowiązku uwzględniania w diagnozie będącej podstawą do wydania orzeczenia lub opinii **informacji dotyczących funkcjonowania ucznia** w przedszkolu, szkole lub placówce oraz **wpływu środowiska nauczania i wychowania na to funkcjonowanie;**
- dostosowanie brzmienia przepisów rozporządzenia, w tym stosowanej terminologii, do zmian w innych przepisach.



WŁAŚCIWOŚĆ ZESPOŁÓW ORZEKAJĄCYCH

- Dookreślono, że zespoły orzekające **wydają orzeczenia** (§3 ust. 1) i opinie (§3 ust. 2) dla dzieci i uczniów uczęszczających odpowiednio do **przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego**, szkół i **ośrodków** mających siedzibę na terenie działania poradni.
- **Zrezygnowano**, w przypadku dzieci i młodzieży będących wychowankami ośrodków i placówek, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy (mow, mos, sosw, orw), z przepisu **dopuszczającego możliwość wydania orzeczenia zarówno przez zespół orzekający działający w poradni na terenie której znajdują się wymienione placówki, jak i zespół właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wychowanka.**



- W § 3 ust. 5 określone zostały **warunki, które musi spełnić poradnia**, w której będą działały zespoły wydające orzeczenia i opinie dla dzieci i młodzieży niewidomych, słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących oraz z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, **w celu uzyskania wskazania przez danego kuratora oświaty do wydawania orzeczeń i opinii dla ww. dzieci i młodzieży**, po wcześniejszej akceptacji organu prowadzącego.
- Kurator, wskazując publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną do wydawania orzeczeń i opinii dla dzieci i młodzieży niewidomych, słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących oraz z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, jest zobowiązany do uwzględnienia w szczególności spełnienia przez poradnię warunków dotyczących:
 - **kwalifikacji kadry pedagogicznej i kompetencji zawodowych w zakresie danego rodzaju niepełnosprawności;**
 - **wyposażenia poradni w narzędzia diagnostyczne**, umożliwiające ocenę indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, stosownie do rodzajów niepełnosprawności.



ORGANIZACJA PRACY ZESPOŁU ORZEKAJĄCEGO

- W §4 ust. 4 pkt. 1 uwzględniono **możliwość**, na wniosek przewodniczącego zespołu i za zgodą rodzica dziecka, **udziału w posiedzeniu zespołu orzekającego z głosem doradczym**: nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem, uczniem lub uczestnikiem zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, asystentów nauczycieli, pomocy nauczycieli oraz asystentów edukacji romskiej, wyznaczonych przez dyrektora przedszkola, szkoły, ośrodka lub placówki. Przewodniczący zespołu orzekającego zawiadamia ww. osoby o terminie posiedzenia zespołu.
- W § 4 ust. 4 pkt. 2 dodano również przepis umożliwiający, na wniosek lub za zgodą rodzica albo pełnoletniego ucznia, **udział w posiedzeniach zespołu innych osób**, w szczególności psychologa, pedagoga, lekarza, lub innych specjalistów, wspierających wnioskodawcę w przekazaniu pełnej informacji o potrzebach dziecka lub ucznia.



- W § 4 ust. 5 wskazano, że **prawo do uczestniczenia w posiedzeniu zespołu i przedstawienia swojego stanowiska** mają zarówno rodzice dziecka lub ucznia, jak i pełnoletni uczeń.
- W § 4 ust. 6 wprowadzono przepis **zobowiązujący osoby biorące udział w spotkaniu zespołu do nieujawniania spraw poruszanych na spotkaniu**, które mogą naruszać dobra osobiste dziecka, jego rodziców, osób wchodzących w skład zespołu oraz osób uczestniczących w posiedzeniu zespołu.

Tym samym są zobowiązane do zachowania tajemnicy dotyczącej danych osobowych i danych wrażliwych związanych z jednostką chorobową, rodzajem niepełnosprawności lub deficytami rozwojowymi dziecka lub ucznia czy jego problemami w funkcjonowaniu społecznym.



WNIOSKOWANIE O WYDANIE OPINII / ORZECZENIA

- Zgodnie z przepisem §5 ust. 2, przewidziano możliwość złożenia wniosku o wydanie orzeczenia lub opinii, **zarówno w postaci elektronicznej, jak i papierowej.**
(Wnioski o wydanie orzeczenia można składać elektronicznie od 1 stycznia 2019 r.)
- W § 5 ust. 5 **zmieniono dotychczasowy przepis regulujący konieczność złożenia dwóch odrębnych wniosków** w przypadku ubiegania się o wydanie dziecku jednocześnie dwóch orzeczeń, orzeczenia i opinii lub dwóch rodzajów orzeczeń i opinii.

Wprowadzona zmiana daje możliwość złożenia przez wnioskodawcę w powyższych sytuacjach jednego, a nie dwóch lub trzech wniosków, co ograniczy konieczność powielania przez wnioskodawców tych samych informacji dotyczących dziecka lub ucznia w odrębnych wnioskach.



TREŚĆ WNIOSKU O WYDANIE ORZECZENIA ALBO OPINII ORAZ DOŁĄCZANA DOKUMENTACJA

- W § 6 ust. 1 określono zakres danych zawartych we wniosku o wydanie orzeczenia lub opinii. Wskazano, że **wniosek wśród innych danych zawiera także numer PESEL**, a w przypadku braku numeru PESEL – **serię i nr dokumentu potwierdzającego tożsamość** dziecka lub ucznia, którego dotyczy.
- W § 6 ust. 2 wskazano również, że wniosek o wydanie orzeczenia lub opinii zawiera także **oświadczenie wnioskodawcy**: o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, o wyrażeniu zgody albo niewyrażeniu zgody na udział w posiedzeniu zespołu orzekającego nauczycieli, wychowawców (...)
- W przepisach przewidziano również, że wniosek o wydanie orzeczenia lub opinii zawiera także **oświadczenie wnioskodawcy dotyczące uprawnienia wnioskodawcy do występowania w sprawach dziecka** (§ 6 ust. 2 pkt 4)



W § 6 ust. 5 rozporządzenie wskazuje, że w przypadku złożenia wniosku dotyczącego wydania orzeczenia o potrzebie **indywidualnego przygotowania przedszkolnego** albo orzeczenia o potrzebie **indywidualnego nauczania**, wnioskodawca obowiązany jest do dołączenia do wniosku **zaświadczenia o stanie zdrowia dziecka lub ucznia**, w którym lekarz określi przewidywany okres, nie krótszy jednak niż 30 dni, w którym stan zdrowia dziecka lub ucznia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły oraz rozpoznanie choroby zgodnie klasyfikacją ICD-10 lub innego problemu zdrowotnego i wynikające z nich ograniczenia w funkcjonowaniu dziecka lub ucznia, powodujące, że stan zdrowia dziecka lub ucznia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły.



W § 6 ust. 6 doprecyzowano, **kiedy** do wniosku o wydanie dla ucznia szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania, **konieczne jest dołączenie zaświadczenia lekarza medycyny pracy** określającego możliwość dalszego kształcenia w zawodzie, w tym realizacji praktycznej nauki zawodu - tylko w sytuacji stwierdzenia, uznania przez zespół, po zapoznaniu się z dokumentacją dołączoną do wniosku, jego niezbędności do wydania orzeczenia.



PRACA ZESPOŁU ORZEKAJĄCEGO

- Przy możliwości zasięgnięcia przez zespół **opinii nauczycieli**, wychowawców grup wychowawczych lub specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem, lub uczniem w celu uzyskania informacji o sytuacji dydaktycznej i wychowawczej dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć, **dokonano zmiany brzmienia** dotychczasowego określenia ~~„informacje o problemach dydaktycznych i wychowawczych”~~ na **„informacje o sytuacji dydaktycznej i wychowawczej dziecka lub ucznia”**.

W informacji o funkcjonowaniu dziecka lub ucznia należy bowiem wskazać nie tylko problemy, na jakie napotyka w codziennym funkcjonowaniu, ale również mocne strony. Rozpoznanie zasobów dziecka lub ucznia powinno stać się podstawą planowania pracy dydaktyczno-wychowawczej i terapeutycznej.

- Uzupełniono obowiązek powiadamiania o posiedzeniu zespołu o poinformowanie dyrektora przedszkola, szkoły lub ośrodka oraz innych osób, wskazywanych do udziału w posiedzeniu



Kuratorium Oświaty

w Białymstoku

**WYDAWANIE ORZECZEŃ I OPINII DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
NALEŻĄCYCH DO MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH, SPOŁECZNOŚCI
POSŁUGUJĄCEJ SIĘ JĘZYKIEM REGIONALNYM, DZIECI I MŁODZIEŻY, KTÓRE NIE
ZNAJĄ JĘZYKA POLSKIEGO ALBO ZNAJĄ GO NA POZIOMIE NIEWYSTARCZAJĄCYM DO
KORZYSTANIA Z NAUKI**

- W § 8 wprowadzono nowe regulacje zobowiązujące zespoły orzekające do **uwzględnienia specyficznych cech wynikających z odmienności językowej i kulturowej dzieci i uczniów** należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym oraz dzieci i uczniów, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki. W badaniach diagnostycznych należy stosować **testy dostosowane do możliwości językowych badanego dziecka**, a także sposoby i środki komunikacji dostosowane do potrzeb dziecka
- Wskazano na zasadność korzystania w badaniach i wywiadach z dziećmi i młodzieżą pochodzenia romskiego, przybywającymi z zagranicy, oraz ich rodzicami, **z pomocy odpowiednio asystenta edukacji romskiej lub osoby władającej językiem kraju pochodzenia** dzieci i młodzieży, zatrudnionych w charakterze pomocy nauczyciela w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego, szkole, ośrodku lub placówce, jeśli zachodzi potrzeba nawiązania właściwego kontaktu.



OPRACOWANIE ORZECZENIA LUB OPINII

- Przepis § 9 ust. 3 zakłada, iż **protokół z posiedzenia zespołu zawiera** w szczególności informację o podjętym rozstrzygnięciu wraz z uzasadnieniem, zgłoszonym przez członka zespołu innym stanowisku dotyczącym podjętego rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem tego stanowiska, **osobach uczestniczących w posiedzeniu zespołu z głosem doradczym oraz przedstawionym przez nich stanowisku, a także stanowisku wnioskodawcy, którzy mogą wziąć udział w posiedzeniu zespołu.**
- Orzeczenie i opinię przygotowuje wyznaczony przez przewodniczącego członek zespołu, **którego imię i nazwisko umieszcza się w protokole** (§ 9 ust. 4).



TERMINY WYDAWANIA ORZECZEŃ I OPINII

- Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka powinny być wydane w terminie **nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia wniosku** (§ 10).
- W sytuacji, gdy do wydania orzeczenia albo opinii niezbędne jest przedstawienie, przez osobę składającą wniosek, dokumentacji uzasadniającej wniosek, a dokumentacja ta nie zostanie przedstawiona we wskazanym terminie (tj. 14 dni), zespół orzekający zobowiązany będzie wydać opinię lub orzeczenie w terminie **nie dłuższym niż 30 dni od dnia uzupełnienia tej dokumentacji**.
- W szczególnie uzasadnionych przypadkach – orzeczenie lub opinia powinny zostać wydane w terminie **nie dłuższym niż 60 dni od dnia złożenia wniosku**.
- Orzeczenie o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania dziecka lub ucznia poradnia wydaje w terminie **nie dłuższym niż 14 dni od dnia złożenia wniosku**, lub od dnia uzupełnienia dokumentacji



TREŚĆ ORZECZEŃ I OPINII

- W § 13 ust. 2 doprecyzowano, jakie informacje powinny być zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego:
 - diagnoza funkcjonowania ucznia, **uwzględniająca określenie potencjału rozwojowego oraz mocnych stron i uzdolnień ucznia , a także występujących w środowisku nauczania i wychowania barier i ograniczeń utrudniających jego funkcjonowanie,**
 - **okres**, w jakim zachodzi potrzeba kształcenia specjalnego,
 - zalecane warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia, **w tym warunki rozwijania jego potencjalnych możliwości i mocnych stron**, wzmocnienia aktywności i uczestnictwa ucznia w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, ośrodka lub placówki, a także - jeżeli zachodzi potrzeba - zakres indywidualnego wsparcia dziecka lub ucznia



- zalecane **cele rozwojowe i terapeutyczne do realizacji** odpowiednio podczas: zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych oraz zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych i resocjalizacyjnych i w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która powinna być udzielana uczniowi, oraz - w zależności od potrzeb - jego rodzicom przez przedszkole, szkołę lub ośrodek oraz przez poradnię,
- wskazanie **zalecanych form tej pomocy** oraz **zalecanych rodzajów zajęć rewalidacyjnych** (dzieci niepełnosprawne)
- **niezbędny sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne**, w tym wykorzystujące technologie informacyjno-komunikacyjne
- **wszystkie możliwe formy kształcenia specjalnego, poczynając od najkorzystniejszych** dla dziecka



- potrzebę realizacji wybranych zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych **indywidualnie z dzieckiem lub uczniem lub w grupie liczącej do 5 dzieci lub uczniów** – w przypadku dziecka lub ucznia napotykającego na trudności w funkcjonowaniu wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym;
- **zalecane działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania dziecka lub ucznia** i wzmocnienie jego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły, ośrodka lub placówki oraz działania wspierające rodziców dziecka lub ucznia;
- zalecane **sposoby oceny efektów działań** podjętych przez przedszkole, szkołę, ośrodek lub placówkę w celu realizacji zaleceń



- W § 14 ust. 1 wskazano, że orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego wydaje się dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie **również do innej formy wychowania przedszkolnego**
- doprecyzowano, że w orzeczeniu o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania zespół określa m.in.:
 - **diagnozę poziomu funkcjonowania dziecka**, w tym informację o ograniczeniach w jego funkcjonowaniu wynikających z przebiegu choroby lub procesu terapeutycznego;
 - **zalecane działania sprzyjające integracji dziecka lub ucznia ze środowiskiem** odpowiednio przedszkolnym lub szkolnym oraz **ułatwiające powrót dziecka do grupy rówieśniczej** w przedszkolu lub szkole;
 - **zalecane cele rozwojowe i terapeutyczne** do realizacji podczas zajęć indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,



- W §16 ust. 2 pkt 3 doprecyzowano, że **w orzeczeniu o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych określa się formę, w jakiej powinny być zorganizowane zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze** - indywidualną lub zespołową.
- Orzeczenie będzie również zawierać **diagnozę funkcjonowania** dziecka lub ucznia, z uwzględnieniem jego potencjału rozwojowego oraz mocnych stron oraz występujących w środowisku nauczania i wychowania barier i ograniczeń utrudniających jego funkcjonowanie, a także **zalecane cele rozwojowe i terapeutyczne do realizacji**
- W zależności od potrzeb dziecka lub ucznia zespół określi również niezbędny podczas realizacji zajęć rewalidacyjno-wychowawczych **sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne**, w tym wykorzystujące technologie informacyjno-komunikacyjne *(podobnie jak w przypadku orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego).*



- W § 21 ust. 2 wskazano, **co powinna określać opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.**
- Opinia ta będzie wydawana zgodnie **z wzorem zawartym w załączniku nr 13** do rozporządzenia.
- W opinii zespół określi **diagnozę poziomu funkcjonowania dziecka**, w tym informację o potencjale rozwojowym i mocnych stronach dziecka oraz występujących w środowisku barierach i ograniczeniach utrudniających jego funkcjonowanie, **zalecane warunki realizacji indywidualnych potrzeb rozwojowych dziecka**, z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych oraz potencjału rozwojowego dziecka, w tym sprzyjające wzmocnieniu jego aktywności i uczestnictwa. Opinia powinna również określać **zalecane cele rozwojowe i terapeutyczne** do realizacji podczas zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz w ramach pomocy i wsparcia udzielanych dziecku i rodzinie, w szczególności pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wraz ze wskazaniem form tej pomocy.



OKRES, NA JAKI WYDAJE SIĘ ORZECZENIE

- W §13 ust. 4 zrezygnowano z pozostawienia przepisu dotyczącego możliwości wydawania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego na okres kształcenia w danej szkole. Zgodnie ze zmianą **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się na okres wychowania przedszkolnego, roku szkolnego albo etapu edukacyjnego.**
- W § 14 ust. 3 oraz § 15 ust. 3 wskazano także, że **orzeczenie o potrzebie indywidualnego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego oraz orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania wydaje się na okres nie krótszy niż 30 dni i nie dłuższy niż jeden rok szkolny.**



NIEUWZGLĘDNIENIE WNIOSKU O WYDANIE ORZECZENIA LUB OPINII

- Do przepisu § 18 dodano **możliwość wydania nowego orzeczenia potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych** w razie:
 - zmiany okoliczności stanowiących podstawę wydania poprzedniego orzeczenia,
 - potrzeby zmiany zaleceń wskazanych w poprzednim orzeczeniu,
 - potrzeby zmiany okresu, na jaki zostało wydane poprzednie orzeczenie.

Przepisy dotychczasowe uwzględniały taką możliwość tylko w odniesieniu do orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.

- Doprecyzowano również, że orzeczenie wydawane jest na okres do **5 lat szkolnych** (*nie kalendarzowych*)
- Poszerzono **możliwość uchylenia poprzedniego orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych**, zarówno nowym orzeczeniem o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, jak i **nowym orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego**.
- Uzupełniono regulacje o przepis **umożliwiający wydanie orzeczenia o odmowie uchylenia orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych**.



TERMIN PRZEKAZANIA ORZECZENIA LUB OPINII

- Nowe regulacje przewidują **skrócenie terminu** przekazania orzeczenia lub opinii, którą przekazuje się wnioskodawcy w terminie **7 dni od dnia wydania orzeczenia albo opinii.**

ODWOŁANIE OD ORZECZENIA

- Uzupełniono czynności kuratora oświaty w przypadku złożenia przez wnioskodawcę odwołania od orzeczenia. **Kurator oświaty rozpatruje odwołanie w terminie 14 dni od dnia, w którym otrzymał odwołanie**, dokonując szczegółowej analizy akt sprawy oraz zasięgając, w miarę potrzeb, opinii psychologa, pedagoga, lekarza lub innego specjalisty.

REZYGNACJA Z PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH KIEROWANIA

- **Zrezygnowano z przepisów regulujących kierowanie do kształcenia specjalnego oraz indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania.**
Regulacje w tym zakresie zawarte są w przepisach art. 127 ust. 13-15 oraz ust. 16 i 17 ustawy.



PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

- W § 26 przewidziano, że do wniosków o wydanie orzeczenia albo opinii złożonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia oraz do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia **stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.**
Wnioski te zachowują ważność. Przewodniczący zespołu **wzywa wnioskodawców do uzupełnienia** niezbędnych danych oraz wniosków i oświadczeń w terminie **14 dni od wejścia rozporządzenia.**
- Poradnie, w których działają zespoły wydające orzeczenia i opinie dla dzieci i uczniów niewidomych, słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących i z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, wskazane przez kuratora oświaty przed dniem wejścia w życie rozporządzenia **dostosują warunki działania do wymogów określonych w § 3 ust. 5** w terminie **do dnia 1 września 2019 r.**



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku



**„Do sukcesu nie ma żadnej windy.
Trzeba iść po schodach.”**

A. Pease



Kuratorium Oświaty
w Białymstoku



Dziękujemy za uwagę